защиту чести, достоинства и деловой репутации автора; право на неприкосновенность произведения; право следования; право на вознаграждение (роялти) за коммерческое использование произведения.

Авторы предлагают четко определить объем повторения в литературных и музыкальных произведениях, который будет признаваться плагиатом. Кроме того, исследуются правоотношения между авторами и издательствами, а также возможные пути законодательного урегулирования распределения имущественных прав между ними.

Ключевые слова: авторское право, право на неприкосновенность произведения, плагиат, право следования, роялти, пародия на произведение, свободное использование произведения.

Summary

Sergii Petriaiev, Natalya Kogut. Peculiarities of Some Author's Rights Realization.

The most complicated in its realization material and personnel author's rights are investigated in the article. The authors pay special attention to the next intellectual property rights: defense of the honor, dignity and goodwill of the author; inviolability of the composition; follow right; right of remuneration (royalty) for the commercial usage of the composition. The right of inviolability of the composition is a non-material right of intellectual property according to Ukrainian legislation but as an exception may be defended by other persons which are not subject of this right. On the contrary with the right of inviolability the right to change composition is a kind of material right of the author, which may be inherited. But changes into authors composition without his agree may break authors right on the honor and dignity which nevertheless exist during the lifetime of the author. Personnel non-material rights are valid during one's lifetime on the contrary to the personnel rights of intellectual property. Thus, it is worth to provide that right to change composition after the death of the author other than translation or adoption as non-transferring material right of the author.

Follow right is the inalienable author's right for 5% from the sale price of the original artistic composition. Civil code of Ukraine doesn't reveal to which kinds of artistic compositions may be applied follow right except for fine art compositions. It is told about works of fiction but it doesn't allow to distinguish which objects should be excluded from the follow right. Logic position and international practice show that architectural objects and objects of folk arts are not amongst those, which may be used follow right for.

Right of remuneration (royalty) for the commercial usage of the composition is weakly regulated. The main trouble that on the contrary with many other countries Ukrainian legislation doesn't anticipate an obliged payments for commercial usage of compositions to persons who owns a material intellectual property rights. Besides, the exceptional list of free cases of compositions using contains also kinds of using which may anticipate commercial aspects. Especially it's relevant to parodies, potpourri and caricatures. Using in such way changed compositions as a rule gives some commercial benefit or profit from advertising in the Internet whilst video clip. Also such kinds of composition's changes may break the author's right on honor, dignity and goodwill as well as an inviolability of the composition.

The authors propose to define strictly the amount of repeat in the literature and musical compositions, which will be recognized as plagiarism. Besides, legal relations between the authors and publishers and possible ways of legal regulation of their material rights division are investigated in the article.

Key words: copyright, right of inviolability of the composition, plagiarism, follow right, royalty, parody of the composition, free use of the composition.

DOI: 10.36695/2219-5521.4.2019.45

УДК 347.77+34.05

Р.В. БУДКА

*Руслан Володимирович Будка, аспірант Київського університету права НАН України**

ORCID: 0000-0002-4748-5565

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ ТА УКРАЇНІ

Постановка проблеми. Міжнародно-правова основа регулювання права інтелектуальної власності, на перший погляд, є доволі розвинутою. Водночас цього на сьогодні недостатньо, оскільки таке правове регулювання стосується традиційних інститутів права власності. Водночас набуває актуальності захист права інтелектуальної власності в інноваційній сфері – штучного інтелекту та пов'язаного із цим захисту персональних даних, а також останні тенденції розвитку ІТ-права, які розширюють коло об'єктів охорони права інтелектуальної власності (далі – ПІВ). Це – спільні знаменники, які характеризують розвиток імплементації міжнародних стандартів захисту ПІВ як в Україні, так і в Чехії. Натомість чеська система захисту ПІВ зумовлена членством Чеської Республіки (далі – Чехія, ЧР) у Європейському Союзі (далі – ЄС), основні принципи верховенства Конституції ЧР. Українська система правового захисту ПІВ зумовлена конституційними приписами, згідно з якими міжнародні договори, яким у встановленому порядку надана згода на обов'язковість Верховною Радою, є невід'ємною частиною законодавства нашої країни. На цю систему також впливає чин-

ність Угоди про асоціацію між Україною та ЄС і заходи, спрямовані на втілення її положень. Це має важливе значення про розуміння подальших тенденцій розвитку ПІВ в Україні у контексті європейської інтеграції та поглиблення механізмів його захисту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різного роду аспектам взаємодії національного і міжнародного права присвячені праці вітчизняних та чеських науковців, зокрема Й. Гака, Д. Карабеца, К. Кліми, Т. Комарової, І. Маленовскі, Р. Петрова, М. Поспішила, І. Телеца, В. Тиса, М. Томасека, А. Фаладової, Л. Якла та інших авторів. Водночас мало досліджень, що стосуються порівняльного аналізу взаємодії національного і міжнародного права в українському та чеському права в аспекті охорони права інтелектуальної власності. Ця стаття спрямована на те, щоб певним чином подолати і заповнити цю прогалинцю наукових досліджень.

Мета статті. Виходячи із наведеного, метою цього дослідження є компаративний аналіз окремих міжнародно-правових аспектів чеської та української систем захисту ПІВ у контексті процесів європейської інтеграції.

Основна частина. У статті буде здійснено компаративний аналіз взаємодії міжнародного та національного права у сфері правової охорони права інтелектуальної власності в Україні та Чеській Республіці з урахуванням матеріалів судової практики.

Україна. Конституційний порядок в Україні базується на засадах верховенства Конституції України щодо міжнародних договорів¹. У цьому відношенні діє основоположне правило, згідно з яким у разі наявності колізій між Конституцією України та міжнародним договором, необхідно вносити зміни до Конституції. За такого підходу надається перевага конституційним гарантіям захисту при участі України в міжнародному договорі, який стосується сфери ПІВ. Якщо за результатами міжнародних перемовин видно, що укласти договір без певних положень, які йдуть у супереччя конституційним гарантіям, неможливо, необхідно вирішувати питання щодо внесення відповідних змін до Конституції України (частина друга ст. 9). Конституційна формула, згідно з якою міжнародні договори (частина перша ст. 9), згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою, є невід'ємною частиною законодавства України та актуальна при дотриманні умов частини другої ст. 9 Конституції. Як це насправді діє у світлі співвідношення конституційних засад та принципів міжнародного права?

Попри формулу Закону про міжнародні договори України (частина друга ст. 19)², це жодним чином не означає безумовної переваги положень міжнародних договорів перед національним законодавством з огляду на принцип верховенства Конституції щодо міжнародних договорів. Стосовно цієї проблематики існує два аспекти, які підтверджені практикою Конституційного Суду України.

1. Перший аспект полягає у формулювання доктрини дружнього ставлення до міжнародного права, яку КСУ сформулював як³:

«Конституційний Суд України враховує приписи чинних міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та практику тлумачення і застосування цих договорів міжнародними органами, юрисдикцію яких визнала Україна, зокрема Європейським судом з прав людини. Оскільки стаття 29 Конституції України кореспондується зі статтею 5 Конвенції, то відповідно до **принципу дружнього ставлення до міжнародного права** (виділення моє – Р.Б.) практика тлумачення та застосування вказаної статті Конвенції Європейським судом з прав людини має враховуватися...»

Згідно із зазначеним принципом визнається дія правил Віденської конвенції про міжнародні договори⁴, відповідно до яких держава-учасниця міжнародного договору має добросовісно додержуватися їх положень (ст. 26) і не може посилаватися на недоліки внутрішнього законодавства як обставини їх недодержання (ст. 27). Цей стандарт орієнтує при прийнятті законів та правозастосуванні забезпечувати принаймні гарантії ПІВ, які забезпечені міжнародними юридичними засобами.

2. Другий підхід полягає у наданні переваги конституційним гарантіям прав людини у разі, якщо Конституція України містить більш істотні та глибокі юридичні засоби їх забезпечення. Цей підхід сформульовано у доволі суперечливій справі про незаконне збагачення⁵ наступним чином:

«Конституційний Суд України наголошує, що при криміналізації будь-якого суспільно небезпечного діяння треба виходити насамперед із принципів та норм Конституції України, адже закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

Незважаючи на те, що корупція є однією з основних загроз національній безпеці України, протидія корупції має здійснюватися виключно правовими засобами з дотриманням конституційних принципів та приписів законодавства, ухваленого відповідно до Конституції України».

Якщо розглядати цю ситуацію за аналогією права, то правове регулювання інститутів захисту ПІВ слід законодавчо визначати через конституційні принципи і норми. При цьому законодавець має обирати адекватні відповідно до Конституції України юридичні засоби захисту ПІВ при імплементації міжнародних договорів.

Насамкінець, дія міжнародних гарантій ПІВ зумовлена дією Угоди про асоціацію між Україною та ЄС⁶. Згідно з Угодою, яка передбачає зближення законодавства України із законодавством ЄС, серед основних інструментів такого розглядаються певний перегляд законодавства України та поступового впровадження правового доробку ЄС (*acquis communautaires*) у правову систему України. Угода також визначає конкретні цілі співробітництва між Україною та ЄС у сфері ПІВ, зокрема (ст. 157): а) спрощення створення і комерційного використання інноваційних продуктів та продуктів творчої діяльності на території Сторін; і б) досягнення належного та ефективного рівня охорони і захисту прав інтелектуальної власності. У ст. 230 Угоди

зазначається, що процедури та засоби захисту мають бути добросовісними і справедливими та не повинні бути надмірно складними чи дорогими або спричиняти необґрунтовані строки чи не виправдані затримки; такі заходи та засоби захисту повинні також бути ефективними, співрозмірними і стримуючими та мають застосовуватись таким чином, щоб уникнути створення перешкод законній торгівлі та забезпечити їх захист від зловживань. Загалом, залежно від об'єкта охорони ПІВ, встановлюються перехідні періоди для уніфікації таких заходів і процедур, що накладає певні обов'язки на законодавця, публічну адміністрацію та договірну практику у сфері ПІВ в Україні.

Чехія. Конституція Чеської Республіки у ст. 1(1) передбачає, що вона поважає і забезпечує виконання своїх зобов'язань, які випливають із міжнародного права⁷. Стаття 10 Конституції ЧР містить подібну формулу, як це має місце у ст. 9 Конституції України. Чеський правознавець К. Кліма визначає це співвідношення наступним чином. Чеська конституційна система як система найвищої юридичної сили може кваліфікуватись як залежна чи така, що включає і не включає внутрішні норми та механізми, які надають обов'язковості міжнародному праву⁸. У свою чергу, інший чеський науковець Й. Маленовскі констатує, що «чеська Конституція регулює цю міжнародну сферу так, що її можна назвати як «анемічну»»⁹. З точки зору вирішення у судовій практиці питань, пов'язаних із співвідношенням законів та міжнародних договорів, то закони застосовуються у світлі міжнародних договорів¹⁰.

На цій правовій основі Чеська Республіка є учасницею більшості міжнародних угод у сфері інтелектуальної власності. Вона пов'язана, серед іншого, Паризькою конвенцією про охорону промислової власності (1883 р.), Бернською конвенцією про охорону літературно-мистецьких творів (1886 р.), Міжнародною конвенцією про захист нових сортів рослин (1961 р.), Конвенцією про створення Всесвітньої організації інтелектуальної власності (1967 р.), Угодою про патентне співробітництво (1970 р.), Конвенцією про видачу європейських патентів (1973 р.), Угодою про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності – ТРІПС (1994 р.), Договором про право на торговельні марки (1994 р.), Договором Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право (1996 р.), Договором Всесвітньої організації інтелектуальної власності на виконавські вистави та фонограми (1996 р.) тощо. Загалом, у чеській доктрині визнається, що міжнародні договори в галузі прав інтелектуальної власності мають якомога ширше тлумачитися, і тут не може йтися про відхід при здійсненні свободи вираження творчої діяльності, навіть у разі деталізації правового регулювання має забезпечуватися захист загального блага¹¹.

Чеська Республіка приєдналася до Угоди про патентне співробітництво у 1991 р. шляхом її ратифікації Законом № 296/1991 Sb. Угода запроваджує координацію правових заходів щодо перестраховування відповідно до Паризької конвенції про охорону промислової власності 1883 року.

На правовий режим захисту ПІВ впливає також і доктринальна його інтерпретація у чеському праві, згідно з яким права інтелектуальної власності диференціюються на права на результати творчої діяльності, що стосуються творів художнього чи науково-технічного та економічного характеру. Критерієм цієї класифікації є, чи результат людської творчості пов'язаний з якостями інтелектуальної діяльності людини, чи просто економічними показниками. У суміжних ситуаціях обидва ці результати взаємно співвідносяться, а отже, ПІВ перетинаються; наприклад, через графічний товарний знак, що містить графічний витвір мистецтва, або промисловий зразок, який містить твір прикладного мистецтва¹².

У цьому відношенні спеціальний закон регулює окремі питання зовнішньої торгівлі промисловою власністю, яким є Закон № 191/1999 Sb. про заходи щодо імпорту, експорту та реекспорту товарів, що порушують певні права інтелектуальної власності. Положення цього Закону не зачіпають та не захищають всіх можливих дій, які можуть вплинути на ПІВ. Він також не передбачає жодних конкретних матеріальних положень. Це процедурне правило, яке регулює дії влади щодо протидії піратській зовнішній торгівлі. Предметом цього регулювання є не самі ПІВ, а товари, з якими вони пов'язані.

Серед міжнародних механізмів захисту ПІВ виділяють двосторонні (білатеральні) договори. У чеському праві традиція застосування міжнародно-правового захисту ПІВ має тяглість ще з часів Австрійської імперії, до якої до 1918 р. входили і чеські землі¹³. Зокрема, режим взаємної охорони авторського права був упроваджений ще згідно з угодою між Австрією та Францією в 1866 році. Так, стосовно України на сьогодні є чинною угода між Чехословацькою Соціалістичною Республікою та СРСР від 1975 р. про укладання Договору про взаємну охорону авторських прав у сфері літератури, науки і мистецтва. Загалом це була загальноприйнята практика у другій половині XIX століття. Однак справа змінилася наприкінці XX століття. Зокрема, у рамках Світової організації торгівлі було укладено в 1994 р. Договір про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (далі – TRIPS). З приводу ефективності міжнародного захисту ПІВ чеська науковець А. Фаладова наголошує на режимі взаємності захисту й зазначає, що «міжнародні договори насамперед забезпечують деякі мінімальні права, які договірні держави мають визнавати в якості носіїв прав, які є захищені іншими договірними державами, натомість даючи можливість їм захищати належні їм права аналогічно чи обмежувати їх»¹⁴.

Окремої уваги заслуговує аналіз чинності права ЄС стосовно права ЧР, зокрема у сфері ПІВ. Чеська доктрина і судова практика визнає дію фундаментального принципу, сформульованого Судом ЄС у справах *van Gend en Loos*, *Costa/ENEL* і *Simmenthal* щодо верховенства унітного права, згідно з яким правові норми і принципи ЄС проникають до правового порядку держав-членів безпосередньо, стаючи таким чином невід'ємною частиною національного правопорядку¹⁵. Зокрема, у рішенні Суду ЄС *Costa v. E.N.E.L.* було визнано, що право Співтовариства – це «власний правовий порядок, який увійшов до складу правових сис-

тем держав-членів» та має перевагу перед правовим порядком держав-членів. З цієї причини регулювання ПІВ на рівні ЄС є дуже важливим для Чехії.

У рамках ЄС Чехія включена у регіональну систему захисту ПІВ. Серед основних інструментів правової охорони ПІВ ЧР у рамках ЄС слід виділити Конвенцію про запровадження європейського патенту 1972 р., або так звану Європейську патентну конвенцію (далі – ЄПК), на підставі якої діє Європейське патентне відомство (далі – бюро, European Patent Office). Слід також наголосити, що Чехія здійснює співробітництво і по лінії так званого Євразійського патенту та з африканськими країнами¹⁶.

Наприклад, Регламент ЄС 1383/2003, також відомого як «Положення про прикордонні заходи», являє собою об'єднаний регламент щодо захисту ПІВ у ситуаціях, коли такі права порушуються особами з країн, які не є членами ЄС. Незважаючи на те, що цей регламент є безпосередньо чинним, він забезпечує лише загальне регулювання багатьох питань і залишає його імплементацію на розсуд національного законодавця. У Чехії його імплементація здійснена так званим «Законом проти піратства»¹⁷. Метою цього Регламенту є насамперед уніфікація та покращення загального функціонування системи боротьби з порушеннями прав інтелектуальної власності третіми країнами. Вагомими причинами для видання регламенту стали зусилля щодо підвищення захисту придатних виробників, торговців і, не в останню чергу, також споживачів.

Питання регламенту ЄС 1257/2012 є результатом багаторічних переговорних процесів між державами-членами ЄС щодо впровадження так званого патенту Співтовариства. Переговори розпочалися ще в 1975 р., коли в Люксембурзі була прийнята Конвенція про європейський патент на спільному ринку. Ця конвенція передбачала запровадження патенту, який би користувався рівномірним захистом на всій території Європейських співтовариств. Оскільки вона не була ратифікована достатньою кількістю держав-членів, ця Конвенція ніколи не набирала чинності, а ідея унітарного патентного захисту не була повністю реалізована до прийняття Регламенту ЄС 1257/2012. Цьому передувало ухвалення 1973 р. у м. Мюнхені Конвенції про європейський патент, на основі якої було створено Європейське патентне відомство, яке уповноважене видавати так званий європейський патент. Заявка може бути подана безпосередньо до відомства або до національних патентних відомств держав-членів, які потім направляють її до Європейського патентного відомства. Як зазначають чеські правознавці М. Постпішіл, Я. Гак та Я. Ремішова: «Європейське патентне відомство проводить офіційну експертизу заявки, здійснює пошук, потім публікує заявку, проводить істотну перевірку заявки на вимогу заявника і, відповідно до результату, або надає патент, або відхиляє заявку»¹⁸.

Слід також відзначити співробітництво Чехії із країнами Вишеградської четвірки у сфері ПІВ. Зокрема, країни Вишеградської групи (V4) спільно утворили Вишеградський патентний інститут (VPI), діяльність якого розпочалася з 1 липня 2016 року. Це міжурядова організація патентного співробітництва, створена чотирма країнами Вишеградської групи, тобто Чехією, Угорщиною, Польщею Республіка та Словаччина (країни V4). ІПП пропонує користувачам цієї патентної системи захисту (особливо окремим винахідникам, МСП та науково-дослідним організаціям) сприятливий та ефективний варіант отримання патентної охорони за кордоном шляхом полегшення доступу заявників до системи, встановленої Договором про патентне співробітництво (далі – РСТ) на вигідних умовах. ІПП було створено як Міжнародний орган пошуку та Міжнародний орган попередньої експертизи відповідно до Договору про патентне співробітництво (далі – РСТ). Таким чином, ІПП заповнив територіальну прогалину в глобальній системі РСТ, виступаючи міжнародним органом для Центральної та Східної Європи. У рамках ВОІВ Центральноєвропейська та Прибалтійська групи були єдиною регіональною групою, в якій не було функціонуючого міжнародного органу при РСТ. Основні цілі ІПС – сприяння інноваціям, творчості та посиленню конкурентоспроможності підприємств з країн Вишеградської групи та країн Центральної та Східної Європи¹⁹.

Іншим аспектом чинності права ЄС у національному правопорядку ЧР є доктрина горизонтального ефекту, остаточно сформульована Судом ЄС у 2004 р. у справах Faccini Dori (C-91/92) і Mangold (C-144/04), згідно з якою норми і принципи права ЄС однаковою мірою поширюються на приватних осіб, які вступають у горизонтальні зв'язки між собою на засадах рівності та еквівалентності. У разі наявності колізій між правом ЄС та законодавством ЧР чи діловою практикою у приватноправових відносинах застосовуються принципи і норми права ЄС. Суд ЄС постановив, що за таких обставин має місце конкретизація конкретного принципу права ЄС, без його конкретного закріплення в національному законодавстві. У разі виникнення спірної ситуації між приватними особами на практиці суди надають перевагу сформульованим підходам Суду ЄС при вирішенні аналогічних справ.

Протягом 2000-х рр. законодавство у сфері ПІВ ЧР зазнавало неодноразового оновлення. Однак кардинально на цю новелізацію вплинули процеси інтеграції та трансформації ЄС, який після ратифікації державами-учасниками Лісабонського договору набув міжнародної правосуб'єктності, відбулася транспозиція права ЄС до законодавства ЄС. Така транспозиція означає процес, який має на меті досягнення адаптації, зближення, гармонізації, уніфікації з правом ЄС чи іншої міжнародної організації і передбачає застосування багатьох методів і способів задля досягнення мети перенесення *acquis* ЄС у правові системи третіх країн²⁰. З цієї метою було внесено, наприклад, зміни у авторський закон № 216/2006 Sb. від 22 квітня 2006 року. Цим законом було імплементовано у правову систему ЧР низку правових актів ЄС, зокрема, директиву Європейського парламенту і Ради ЄС 2001/29/ЄС про гармонізацію окремих аспектів авторського права та суміжних прав інформаційного суспільства, директиву Європейського парламенту і Ради ЄС 2001/84/ЄС про право на повторний продаж на користь автора оригіналу мистецького твору, а також директива Європейського парламенту і Ради ЄС 2004/48/ЄС про додержання прав інтелектуальної власності.

Висновки. Порівняльний аналіз основних засад взаємодії міжнародного та національного права між Україною та Чеською Республікою свідчить про наявність подібних і відмінних рис. Подібність ґрунтується на тому, що конституції обох держав містять амбівалентний правовий режим дії положень міжнародного та національного права, згідно з яким положення міжнародних договорів, які належним чином імплементовані до національного законодавства, є його невід'ємною частиною. Насправді це означає верховенство національної конституції щодо положень ратифікованого міжнародного договору, який, у свою чергу, має перевагу над національним законодавством у силу засади добросовісного виконання міжнародних договорів і неприпустимості посилання на недоліки національного законодавства як обставину, що може служити підставою невиконання міжнародних зобов'язань. Таку систему взаємодії окремі чеські правознавці навіть іменують як «анемічну».

Відмінність правопорядків України та Чеської Республіки щодо взаємодії міжнародного та національного права зумовлені чинником ЄС, оскільки ЧС є державою-членом останнього. При взаємодії національного правопорядку України із ЄС така має місце у формі зближення, юридичні форми якої визначені Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Взаємодія національного порядку ЧР та правопорядку ЄС визначається у сфері права інтелектуальної власності принаймні через два параметри: 1) засадою верховенства права ЄС як наднаціонального об'єднання над законодавством ЧР; 2) горизонтальним ефектом дії права ЄС у разі, коли законодавство ЧР належним чином не конкретизує і не деталізує принципи і норми ЄС у приватноправових відносинах між приватними особами.

¹ Конституція України у редакції від 21.02.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

² Це положення містить наступне правило (Закон України № 1906-IV «Про міжнародні договори України»). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>

Якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору.

³ Рішення Конституційного Суду України № 2-пн/2016. URL: <http://www.ccu.gov.ua/docs/1858>

⁴ Віденська конвенція про право міжнародних договорів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118

⁵ Рішення Конституційного Суду України № 1-п/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-19>

⁶ Угода про асоціацію між Україною, з одної сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергетики і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/984_011

⁷ Constitution of the Czech Republic of 16 December 1992. No 1/1993 Sb.

⁸ Klima K. *Constitutional Law of the Czech Republic*. Plzen: Ales Cenek, 2008. P. 133.

⁹ Malenovsky J. *Mezinárodní právo veřejné. Obecná část a poměr k jiným právním systémům*, 6. Vydání. Plzen: Ales Cenek, 2014. P. 413.

¹⁰ Klima K. Notes 8. P. 137.

¹¹ Telec I. *Prehled prava duševního vlastnictví. Lidskoprávní zaklady*. Brno: Vydalo nakladatelství Doplněk, 2007. S. 66.

¹² Telec I., Tůma P. *Přehled práva duševního vlastnictví a jeho právní ochrany v České republice. PRÁVNÍ RÁDCE*. 2004. № 2. S. II.

¹³ Faladova Adela. *Autorske parvo v praxi*. FCC Public, s.r.o., 2015. S. 10.

¹⁴ Там само. С. 11.

¹⁵ Tomasek M., Tyc V. *Pravo Evropske unie*. Praha: Leges, 2017. S. 73.

¹⁶ Jakl Ladislav. *Rozbor právní ochrany vynálezů patentem a zároveň technických řešení užitným vzorem*. Praha: Metropolitní Univerzita Praha, 2017. S. 75.

¹⁷ Zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví.

¹⁸ Pospíšil, M.; Háek, J.; Remišová, J.: *Práva z průmyslového vlastnictví*. 1. Vydání. Praha Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2007. S. 29.

¹⁹ Karabec David. *Visegradska skupina a ochrana duševního vlastnictví. Právní proctor*. URL: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/visegradska-skupina-a-ochrana-duševního-vlastnictví>

²⁰ Петров Р.А. «Транспозиция» права як складова процесу приведення законодавства України у відповідність до «acquis» Європейського Союзу. *Право України*. 2013. № 6. С. 70–76.

References:

Constitution of Ukraine in edition on 21 February 2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].

Law of Ukraine on International Treaties of Ukraine № 1906-IV on 29 June 2004 (2004). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15> [in Ukrainian].

Decision of the Constitutional Court of Ukraine № 2-пн/2016 on 1 June 2016. URL: <http://www.ccu.gov.ua/docs/1858> [in Ukrainian].

Vienna Convention on the Law of Treaties on 23 May 1969. Entered into force on 27 January 1980. *United Nations, Treaty Series* 1155 (331). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118 [in Ukrainian].

Decision of the Constitutional Court of Ukraine № 1-п/2019 on 26 February 2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-19> [in Ukrainian].

Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their member states, of the one part, and Ukraine, of the other part on 1 September 2017. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/984_011 [in Ukrainian].

Constitution of the Czech Republic of 16 December 1992. No 1/1993 Sb. [in Czech].

Klima, K. (2008) *Constitutional Law of the Czech Republic*. Plzen: Ales Cenek [in Czech].

- Malenovsky, J. (2014). *Mezinárodní právo veřejné. Obecná část a poměr k jiným právním systémům*, 6. Vydání. Plzen: Ales Cenek [in Czech].
- Telec, I. (2007). *Prehled práva duševního vlastnictví. Lidskoprávní základy*. Brno: Vydalo nakladatelství Doplněk [in Czech].
- Telec, I., Tůma, P. (2004). Přehled práva duševního vlastnictví a jeho právní ochrany v České republice. *PRÁVNÍ RÁDC 2* [in Czech].
- Faladova Adela. (2015). *Autorske parvo v praxi*. FCC Public, s.r.o. [in Czech].
- Tomasek, M., Tyc V. (2017). *Pravo Evropske unie*. Praha: Leges [in Czech].
- Jakl, Ladislav. (2017). *Rozbor právní ochrany vynálezů patentem a zároveň technických řešení užitným vzorem*. Praha: Metropolitni Univerzita Praha [in Czech].
- Zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví [in Czech].
- Pospíšil, M.; Háek, J.; Remišová, J. (2007). *Práva z průmyslového vlastnictví*. 1. Vydání. Praha Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o. [in Czech].
- Karabec, David. (2018). Visegradska skupina a ochrana duševního vlastnictví. *Právní proctor*. Retrieved from: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/visegradska-skupina-a-ochrana-duševního-vlastnictví> [in Czech].
- Petrov, R.A. (2013). «Transpozycja» права як складова протесу прыведення законодавства України у відповідність до «acquis» Європейського Союзу. *Pravo Ukrainy*, 6, 70–76 [in Ukrainian].

Резюме

Будка Р.В. Міжнародно-правові аспекти цивільно-правової охорони права інтелектуальної власності в Чеській Республіці та Україні.

Метою статті є компаративний аналіз окремих міжнародно-правових аспектів чеської та української систем захисту ПІВ у контексті процесів європейської інтеграції. На основі застосування догматичного, природно-правового та порівняльно-правового підходів проаналізовано особливості взаємодії міжнародної та національної системи правової охорони права інтелектуальної власності. Розкрито особливості міжнародно-правової охорони права інтелектуальної власності в Чеській Республіці, зокрема на рівні універсальних та регіональних системи міжнародного захисту, а також у рамках верховенства права Європейського Союзу та його горизонтальної дії щодо чеського законодавства.

Ключові слова: верховенство права ЄС, верховенство конституції, горизонтальний ефект права ЄС, європейське патентне право, міжнародне право, національне право, право інтелектуальної власності.

Резюме

Будка Р.В. Международно-правовые аспекты гражданско-правовой охраны прав интеллектуальной собственности в Чешской Республике и Украине.

Целью статьи является компаративный анализ отдельных международно-правовых аспектов чешской и украинской систем защиты права интеллектуальной собственности в контексте процессов европейской интеграции. На основе применения догматического, естественно-правового и сравнительно-правового подходов проанализированы особенности взаимодействия международной и национальной системы правовой охраны права интеллектуальной собственности. Раскрыты особенности международно-правовой охраны прав интеллектуальной собственности в Чешской Республике, в частности на уровне универсальных и региональных систем международной защиты, а также в рамках верховенства права Европейского Союза и его горизонтального эффекта по отношению к чешскому законодательству.

Ключевые слова: верховенство права ЕС, верховенство конституции, горизонтальный эффект права ЕС, европейское патентное право, международное право, национальное право, право интеллектуальной собственности.

Summary

Ruslan Boudka. International Legal Aspects of Civil Protection of Intellectual Property Rights in the Czech Republic and Ukraine.

The purpose of the article is a comparative analysis of certain international legal aspects of the Czech and Ukrainian systems of protection of IPR in the context of European integration processes. A comparative analysis of the basic principles of the interaction between international and domestic law between Ukraine and the Czech Republic shows that there are similar and distinct features. The similarity is based on the fact that the constitutions of both states contain an ambivalent legal regime effect of the provisions of international and national law, according to which the provisions of international treaties, which are properly implemented in domestic law, are an integral part of it. This means the supremacy of the national constitution on the provisions of a ratified international treaty, which, in turn, takes precedence over domestic law by virtue of the principle of good faith implementation of international treaties and the inadmissibility of invoking deficiencies in internal law and as a ground for non-compliance with international obligations.

On the basis of the application of dogmatic, natural law and comparative-legal approaches the peculiarities of interaction of the international and domestic system of legal protection of intellectual property law are analyzed. The peculiarities of international legal protection of intellectual property law in the Czech Republic are revealed, in particular at the level of universal and regional systems of international protection, as well as in the framework of the supremacy of the European Union law and its horizontal effect on the legislation of Czech Republic.

The difference between the legal order of Ukraine and the Czech Republic on the interaction of international and national law is conditioned by an EU factor, since the Czech Republic is a Member State of the Union. In the course of interaction between the domestic legal order of Ukraine with the EU, this takes place in the form of an approximation, the legal forms of which are defined by the Association Agreement between Ukraine and the EU. The interaction between the internal law of the Czech Republic and the EU law is determined in the field of intellectual property rights through at least two parameters: 1) the supremacy of law of the EU over the legislation of the Czech Republic; 2) the horizontal effect of EU law when the legislation of the Czech Republic does not properly specify and detail the principles and norms of the EU in private-law relations between individuals.

Key words: domestic law, European patent law, horizontal effect of EU law, intellectual property law, international law, supremacy EU law, supremacy of constitution.